

Letnična lista: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . 5.—
 Četrť leta . . . 2:50
 Mesečno . . . 1.—
 Tudi Avstrije: ---
 Celo leto . . . 15.—
 Posamezne številke
 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vir.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velja
 --- popust. ---
 „Straža“ izhaja v son-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Ogrsko-hrvatski sabor.

Italijanski zračni napad na Trst in Poreč. — Na Krasu srdit italijanski ogenj. — Ljuti boji za karpatske pre-
 hode. — Na romunski fronti nič posebnega. — Bolgarsko prodiranje v Dobruči. — Bolgari zasedli Kavalo.
 — 4. grški armadni zbor v Nemčiji. — Zaimis odstopil. — Trajni hudi boji ob Semmi.

Iz nemškega tabora.

V krogu državnozborskega kluba „Deutscher Nationalverband“ se je izvršila važna sprememba. Iz mladonemške zveze (dr. Erler-Einspinner), iz zastopnikov mest, iz Pantzove skupine in iz dunajskih demokratov se je ustvarila v Nationalverbandu nova skupina „Deutsche Arbeitsgemeinschaft“, ki že danes šteje 42 članov, kar pomeni, da je v Nationalverbandu, ki šteje približno 100 članov, najmočnejša skupina. Kakor poročajo nemški dunajski in graški listi, „delovna skupnost“ se s tem ne smatra svojega organizatoričnega dela izvršenega, ampak bo skušala ustvariti nemški blok iz krščanskih socialcev, socialdemokratov in nemške narodne zveze.

Vsak moder in previden politik v sedanjem času s podvojeno pozornostjo opazuje, kaj bi znalo biti po sedajni strašni vojski strankotvorno. Samo politiki, ki bodo razumeli novi tok časa in mu znali zadostiti tudi na političnem terenu, bodo mogli ustvariti stranke, ki bodo več kot enodnevne trajnosti.

Sedajni nemški politiki so se, kakor kažejo poročila o snovanju novih skupin in blokov, že odločili. Smatrajo, da bo tudi v bodoče v prvi vrsti narodnostna ideja v Avstriji strankotvorna in da bo zopet stal z vsemi svojimi organizacijami narod proti narodu. Ali so nemški politiki dobro presodili bodočnost in ali bo za Avstrijo po tej strašni vojski združevanje in ločevanje po narodnostih koristno, o tem nečemo soditi. Mi le pribijemo dejstvo, kako nemški avstrijski politiki presojaajo bodočnost.

„Nemška delovna skupnost“

Nova nemška skupina v nemški narodni zvezi „delovna skupnost“ se je dne 13. t. m. na Dunaju konstituirala. Pripada ji 42 posancev. V predsedstvo

so izvoljeni sledeči poslanci: Denk, Dinghofer, Einspinner, Freißler, Kraft, Hartl, Waber, Pantz in Friedmann. Pristopili bodo baje še tudi koroški agrarci. Predsednikom bo, kakor se govori, izvoljen dunajski poslanec Denk.

Tajne pogodbe

Po dunajski „Arbeiter-Zeitung“ posnemamo sledeča zanimiva izvajanja:

Z dvema državama je bila Avstro-Ogrska v zvezi in ko je zašla v stisko in nevarnost, ji niste pomagali, temveč ste ji napovedali vojno. Naj se ne pozablja, zveza z Italijo in z Rumunsko je bila zveza za slučaj vojne: za vojno je bila sklenjena, na vojno je bila preračunjena in v vojni naj bi se bila izkazala. Toda niti Italija niti Rumunsko ji, ko je Avstro-Ogrska zašla v ono vojno, ni priskočila na pomoč in ko ste bili precej časa nevtralni, je bil konec ta, da ste zavezniči napovedali vojno. Kako je bilo to vendar mogoče? Sedaj znamo seveda, da sta bili to dve že prav čudni zvezi: z ljubeznijo na ustnicah, s sovraštvom in srdom v srcu. Tako v Italiji kakor v Rumunski je bila najmočnejša nacionalnih želja ta, da si prilastite „neodrešene brate“, ki žive v Avstro-Ogrski: bili so prijatelji, ker se ni prišel čas, da bi bili sovražniki. V resnici je bilo z obema zveznicah že dolgo tako, da si je bila vsaka teh zaveznic ob sklepu pogodbe napravila notranji pridržek, da se je ne bo držala. Kadar bo Avstro-Ogrska zašla v nevarnosti, kar bi tvorilo za zaveznico le dobro priliko, potem bi se že brez težave našel vzrok za neizpolnjevanje zvezne pogodbe. Na to, da bi se Avstro-Ogrski moglo z Rumunsko goditi tako, kakor se ji godi danes, smo mi opozarjali že v časih, ko se je ta država, koje moralične defekte so zdaj naenkrat odkrili tudi oni, ki so prej Karolovo deželo opisovali kot najimenitnejšo in kulturno najrazvitejšo državno tvorbo na Balkanu, nahajala še na prvem

mestu pozitivnih avstrijskih postavk ter veljala za nepremakljivo trdno in zanesljivo prijateljico. Zaveznitvo, ki počiva na dveh očesih kakega kralja, ter, čim so le-ti (očesi) ugasli, izgublja vsa oporišča, tako zaveznitvo je pač kaj slaba stvar in pač ne predstavlja bistva državniške modrosti.

Med tem ostaja kot nekak moraličen ostanek še vedno vprašanje, kako je bilo mogoče, da je cel narod, najprej italijanski in potem rumunski, mogel tako drzno zatajiti slovesno sprejete obveznosti, da sta iz zveze z obema nogama skočila v vojno proti zavezniku. Da kak monarh ali kak državnik zataji svojo besedo, to morda ne pada v oči; ali narodi v svoji celoti imajo pač močan čut za čast in takšna zatajitev tako nedvoumni obveznosti se težko najde v zgodovini. Toda ali se je v obeh slučajih narod zavedal, da je sprejel kako obveznost, sklenil kako pogodbo, zastavil kako besedo? Pogodba z Italijo je postala znana še le, ko je bila izbruhnila vojna. In kar se tiče Rumunske, v Avstro-Ogrski ni vedel nihče, da obstoji tu kaka pogodba; saj smo bili tudi nemalo presenečeni, ko je pred kratkim, tik pred izbruhom vojne, grof Tisza v ogrski poslanski zbornici govoril o Rumunih kot zaveznicah. Še le zdaj doznavamo, da je bila z Rumunsko leta 1883 sklenjena prava pogodba, ki se je leta 1888 obnovila z veljavnostjo do leta 1920. O tem v Avstro-Ogrski ni nihče vedel in v Rumunski, izvzemši morda ministrov, ravnotako nihče. Ne govorimo o tem, da bodo zveze, ki se sklepajo samo z vlado, ali pa celo samo z monarhom, v parlamentarno vladanih deželah težko zadobile obvezujočo moč; ali kako naj obveznost, ki jo določa zvezna pogodba, preide v ljudsko zavest, ako ljudstvo sploh nič ne dozna o pogodbi, ako nič ne ve o nji, ako torej tudi ne čuti, da zagreša verolomstvo, zatajujoč zvezno pogodbo? Vlade se menjajo, kralji umirajo, narodi pa ostajajo. Radovedni smo, ali bi se bila sedanjim italijanskim in rumunskim mogotcem tudi posrečila igra z zvezo, ali bi jim bila ta igra tudi samo mogoča, ako bi se bila zvezna

LISTEK

Pavel Perko:

Moj Tone.

(Slika.)

V popolni samoti ob gorskem hudourniku sem si sezidal hišico, ki so jo ljudje krstili za „vilo.“ Vila v Grabnu ji pravimo, zato ker leži sredi ozke doline, grapi podobne. In baš ta vila je bila povod, da sem se od bliže seznanil s Tonetom.

Vila še ni bila dodelana, a že sem izprevidel, da v tej samoti ne bo smela stati sama, ampak da si bom moral preskrbeti neke vrste oskrbnika, ki bo stalno stanoval v vili. Ko je namreč še stalo samo zidovje s streho pokrito, se je že pojavil zlikovec, ki je zdaj pa zdaj vlomil zasilna vrata in preobrnil par malovrednih stvari, ki sem jih hranil v prostoru. A navzlic skrbnemu poizvedovanju ga nisem mogel izslediti. In začelo me je skrbeti za pozneje. Mislil si sem: Ko bo poslopje dodelano in zaprto, bo zlikovec nadaljeval svoj posel ter mi grenil veselje, ki sem ga menil imeti v svojem gozdnem Tuskulu. To pa ni smelo biti! In tako sem prišel do sklepa: Omislil si človeka, ki bo stanoval doli kot oskrbnik in mi stražil poslopje.

Začel sem vestno povpraševati po takem človeku. Toda ljudje so se mi posmehovali za hrbtom in so govorili:

„Ne bo ga dobil. V to puščavo, kdo bo hodil? In celo po noči naj bi bil kdo doli . . . Ne bode ga dobil!“

Najbolj pa me je jezilo, da se je ljudskemu prepričanju pridružila celo moja kot zemlja stara Neža, postrežnica. Imel sem torej nasprotovanje v lastni hiši! In to me je peklo.

Iskal sem „oskrbnika“ s tem večjo vnemo, čim bolj so mi oporekali. Sklenil sem, da ne odneham za nobeno ceno . . .

V tem sem se seznanil s Tonetom.

Tone je bil dečko 14 let. Namenjen je bil za kovača; in sicer bi ga bil imel moj brat sprejeti v nauk; ker moj brat je kovač.

Takrat sem bil prišel slučajno na svoj dom na obisk. Tonetova mati pa je bila pripetljiva Toneta pokazati, ali bo dovolj močan ali ne. In brat moj je odločil, da je dečko prešibek ter da naj eno leto še počaka.

Tedaj mi je prišla misel: Ta bi bil! Videl že sem namreč, kako je bil dečko resen in pogumen za ta leta. Živo oko mu je venomer sledilo kretnjam in pogovorom odraslih; to je pričalo o živahnem duhu. Tudi govoril je modro, kot bi mu človek ne bil prisodil za njegova leta. Kadar je nastala v pogovoru vrzel, je prišel z lastno mislijo in povdaril svoje m-

nenje tako glasno in modro, da smo se ozrli, kot da govori mož in ne otrok . . . Opoldne, ko je zazvonilo, je odmolil angelovo češčenje razločno in pravilno, da je bilo kar veselje. — Skratka: dečko mi je bil všeč.

„Tone, ali bi prišel ti za oskrbnika v — mojo vilo?“

Najprej sem mu seveda moral razložiti, kaj je „oskrbnik.“ Razumel je takoj. Obljubil pa ni popre, da je pogledal mater . . . Potem še le se je obrnil s krepko kretnjo in zatrdil odločno:

„Pridem, kadar hočete. Obnašal se bom pa že tako, da boste zadovoljni.“

Domenili smo se za po Velikinoči. Nekaj časa bo fant na poskušnji, smo rekli. Če me bo ubogal in če se mi bo dobro obnesel, mu ne bo slabo, sem obljubil.

Tone in mati sta odšla z veselimi nadami. — Jaz tudi.

Ko pridem domov, je bila seveda prva novica, da sem dobil oskrbnika in da kmalu pride.

„Tako?“ se je čudila Neža in ljudje. „In kakšen je?“

„Ni odrasel človek — fant je — pravzaprav še otrok — pri 14 letih — toda —“

Vpričo mene se sicer niso posmehovali, a za hrbtom je bilo mežikanja in namigavanja dovolj — Le Neža je bila toliko odkritosrčna, da mi je povedala svoje mnenje naravnost in brez ovinkov. Pa

pogodba sklenila pred vso javnostjo, ako bi bil o njej razpravljala parlament ter jo sprejel kot zakon. Kajti le v tem slučaju bi bil parlament, bi bila dežela imela zavest slovesno zastavljene besede, le v tem slučaju pa tudi čut za to, kaj pomenja za državo in za vsakega posameznega njenih politikov in podaničkov, ako se zveza zataji, krši in prelomi ravno v trenutku, ko bi se imela izpolniti njena obveznost; le v tem slučaju bi imela parlament in dežela čut za to, da se ju smatra za zmožna, da bi zagrešila verolomstvo. Tu vidimo ničevost tajnih pogodb na tako kričehih zgledih, da se more pač govoriti o popolnem razsulu take vrste diplomacije, ki se udaja veri, da je postavila trden temelj za večne čase, pa je v resnici gradila vendarle na pesku.

Večji del negotovosti med narodi bi izginilo, ako med njihovimi vlada mi ne bi bilo več nobenih tajnih pogodb. Saj pač tajna pogodba, ki jo je Grey sklenil s francoskim poslanikom, ni baš v najmanjši meri bila vzrok, da Anglija ni imela več akcijske svobode; ta pogodba ima svoj delež na angleški vojni. Kaj koristijo, da govorimo zopet o naših nekdanjih zaveznikih, pogodbe, ki se izpolnjujejo, ako je to komu prav, ki se pa kršijo, ako kaže tako boljše?! Kaj bi imel svet od mirovnih pogodb take vrste?! Samo pogodbe, ki se sklepajo od naroda do naroda, ki jim pritrdijo narodi po svojih v to poklicanih parlamentih, samo take pogodbe so zmožne, da zažene obvezujočo moč, samo take pogodbe bodo narodi spoštovali in pojmovali za obvezujoče. Le na ta način prinesemo v odnose narodov resnico in jasnost in jih postavimo na trden temelj, na katerem bodo zaman ruvale intrige in zvijače.

Nizozemska pod angleškim jarmom.

Iz Haga dobivajo „Münchener Neueste Nachrichten“ naslednje poročilo:

Angleška vlada ima prav posebno metodo, ki jo uporablja vedno, kadar hoče kaj od Nizozemske. Ne prosi nikdar, ne uporablja nikdar diplomatskega posredovanja, temveč pričenja vedno s kakim nasilstvom, ki prisili Nizozemsko, da pride ona kot prositeljica k Angleški. Nato se vrše pogajanja, tekoma katerih Angleška popravi svoje nasilstvo proti privolitvi onega, kar je izpočetka hotela imeti; posledica je potem, da se nizozemsko časopisje še zahvaljuje londonski vladi na njeni velikodušnosti. Ravno tako je bilo z lovom slanikov. Angleška je hotela omejiti izvoz v Nemčijo. Pričela je, nezaslišano zlorabljajoč svojo moč, zaplenjati nizozemske ribiške ladje. Nizozemsko časopisje je protestiralo proti temu angleškemu postopanju, čes, da je morje prosto, da more Nizozemska z ribami, ki jih ujame, storiti, kar hoče sama, da more Angleška prav tako kupovati na njenem trgu kot Nemška. Angleška je nato zaplenila še več ladij; nizozemsko časopisje je obmolnilo; nizozemski posredovalci so hiteli v London, vršila so se „na kar najbolj prijateljski način“ pogajanja in Angleška je dosegla, kar je le hotela. O uspehu teh pogajanj piše neki nizozemski list popolnoma pravilno:

„Naj obračamo stvar, kakor jo hočemo, končno

sem ji zameril — bogme — in vzrotil na njo, da se je slišalo doli v vas; zakaj jaz sem hud človek in v lastni hiši ne trpim oporekanja...

Minila je Velikanoč in nekega dne, ko se proti večeru vrnem iz gozda, ti stoji v veži Tone, lepo opravljen in s culico v roki. Zadovoljno se mi smeji, in pripoveduje, kako je prišel kar peš čez vse hribe in doline. Prenočeval je pod nekim kozolcem; jedel pa je vso pot le kruh in suhe hruške, ki mu jih je mati bila nabasala v žepu. Pa jih še snedel ni, ker je med potjo govoril s kmeti in ti so mu postregli s sadjem in kislim mlekom...

Vesel sem bil svojega Toneta in ponosen sem bil nanj že takoj prvi dan, to rečem.

Potem so se začeli dnevi preskušnje. Opazoval sem vsako njegovo kretnjo, zasledoval vsako besedo noter do njenega izvora ter skušal spoznati njegovo nadarjenost in njegov značaj. Kako bo z njim? Ali bo izpolnil svoje nade? Ali me bo morda pustil na cedilu v mojem tistem boju, ki sem ga bil podvzel z ljudskim prepričanjem?

Prva značilna lastnost njegova je bila ta, da je rad jedel. Bel kruh, zlasti kadar je bil svež, mu je šel v slast, da so se mi samemu delale skomine, ko sem ga gledal. V roki velik kos; in ta kos je delal svojo pot, kakor po načrtu: v usta in ven in potem zopet v usta in ven. Dvoje živih oči pa je spremljevalo to pot z veselo radostjo, ki bi jo mogel opisati le tisti, ki je kedaj sam kaj takega okusil. Kot sedaj Tone. Tone doseđaj niti vedel ni, kaj je dober kruh; sedaj pa so se kar nenađoma odprla vrata v neki raj, poln samih blaženosti... Kako objestno so se mu zasajali beli, zdravi zobje v sredico! Kako je ginil zalogaj za zalogajem!

je vendar taka, da si je Angleška del ribjega lova zagotovila po maksimalnih cenah in sicer s pomočjo sistema, ki nizozemske ladijske lastnike sili, da sodelujejo pri angleškem vojnem posojilu in da je Angleška določila, koliko odstotkov svojega ribjega lova sme Nizozemska prodati Nemčiji.

In nizozemska vlada? V neki uradni noti se kaže, kot bi se je ta stvar ne tikala prav čisto nič, in kot da gre za čisto zasebno pogodbo. V resnici pa potem, ko je bila sklenjena ta pogodba, ni več dala dovoljenja za izvoz slanikov v Nemčijo — to velja do sobote — dokler se po oni pogodbi ne ugotovi množina rib. Ko se je prišlo pritoževati odposlanstvo vladinskih ribičev, ker se jim zaradi te prepovedi izvoza pokvarja velika množina rib, mu je odgovoril minister za notranje stvari, kaj neki more storiti Nizozemska, ko nima brođovja!

Ni se torej čuditi, da marsikateremu Nizozemcu, ki še ni pozabil veličine svojega naroda, zaradi sedanje „denarne in trgovinske politike“ včasih rdečica stopa v obraz. Med patrijote, ki se sramujejo, spada očitno tudi gospod A. C. Blommestein, ki svojemu ogorčenju zaradi sramote, ki jo mora trpeti Nizozemska sedaj dan za dnem s strani „pokroviteljice malih narodov“, daje duška z naslednjim, bridko sarkastičnim čopisom rotterdamskemu listu „Wekblad“:

„Gentilni gospod urednik! Kako je mogoče, da se še vedno iščejo sredstva, kako bi se vojna bremen odvrnila od našega ljudstva, in se vendar ne najdejo. In stvar je vendar tako lahka, da jo gotovo razumete takoj. Predlagam:

1. Naša armada naj se pošlje domov. Ker Angleži delajo tako, kot bi mi ne imeli armade, je armada za nas nepotrebna.

2. Ne pošiljamo več protestov, ker skoraj nikoli ni odgovora nanje. Prihranimo si tako veliko papirja, ki je danes tako drag.

3. Odstavimo naše ministre in člane zbornice, in dajmo se vladati iz Londona. Tako prihranimo tišoča goldinarjev na plačah.

Rekel boste morda, da potem dobimo vojno z Nemčijo. Priznavam, da je to mogoče, dasiravno še nam Nemčija doslej ni napovedala vojne, kljub temu, da smo vendar angleška posest, kjer prebivalstvo ne sme ničesar jesti ali piti, ničesar prodati, ničesar pisati brez angleškega dovoljenja in kjer si vlada ne more dati neovirano doposlati niti žita.

Pa recimo, da nam Nemčija napove vojno. Kaj nam to de? V tem slučaju se nam ni treba bojevati, ker Angleška vedno brani koristi malih držav, in nas bo ta plemeniti narod varoval ravno tako, kot je varoval Belgijo in Srbijo. In moj predlog ima še eno dobro stran, gospod urednik. Večina Nizozemcev si še vedno domišlja, da smo samostojna država in od časa do časa jih potem bridko zadeva nepravilno kršitev naše samostojnosti. Če se izvede moj načrt, potem izgine prepad med namisljivo in resničnostjo, kajti potem bo vedel vsakdo, da smo tako neodvisni kot — Grška!

Izražajoč Vam...

Bolje kot s tem žgočim zasmehom se pač ne da opisati položaj na Nizozemskem.

Zunanji minister Burian.

Zunanji minister Burian se v pogovoru z urednikom „Budapesti Hirlapa“ brani proti napadom ogrske opozicije. Burian pravi, da bi tudi on najtopljeje pozdravil, ako bi se sklicale delegacije, ker bi se tako lahko meril s svojimi nasprotniki. Ko so bili

zaupniki ogrske opozicije pri njem, jim je povedal, kar je smel povedati. Poslušal je tudi njihove nasvete, toda ni se mogel odločiti, da bi se po njih tudi ravnal.

Glede Rumunije je rekel Burian: Ako je grof Andrassy označil ponudbe, ki smo je storili Italiji, torej velesili, za poniževalne, koliko bolj poniževalno bi bilo, ako bi si hoteli naklonjenost Rumunije kupiti s teritorialnimi koncesijami. Bržkone bi tudi druga ne dosegli, nego da bi perfidni majhni sosed prihajal k nam še z večjo poželjivostjo.

Glede miru je rekel: Ako bi bila prilika za časten mir, bi mi in Nemčija z veseljem porabili tako priložnost.

Minister upa, da bomo proti Rumuniji gotovo uspeli, in da bo potem ententa uvidela neuspešnost svojih naporov, kar bi pomenjalo početek miru.

Ogrsko-hrvatski sabor.

V seji dne 13. septembra se je nadaljevala razprava o Andrassyjevem in Apponyjevem predlogu, da se skličejo delegacije. Prvi je govoril grof Andrassy.

Grof Andrassy.

Poslanec grof Julij Andrassy je rekel, da pričakuje, da bo ministrski predsednik grof Tisza v teku debate odgovarjal na pritožbe, za katere se doseđaj ni zmenil. V svojem današnjem govoru pa hoče označiti samo ta-le nov vidik, da popolno ukinitje ustavnega življenja v Avstriji močno škoduje dobremu razmerju med Avstrijo in Ogrsko. Grof Andrassy napada nato izjave zunanjega ministra v listu „Budapesti Hirlap“, kjer pravi, da je lahko ga tožiti v njegovi odsotnosti. Nasprotno, Andrassy smatra to za mnogo težje in ravno vsled tega si on prizadeva, da se skličejo delegacije. Če pravi zunanji minister, da smo nameravali z velikim hrupom delati ovire ministrskemu predsedniku grofu Tiszi, ko je hotel braniti zunanjega ministra, mu bođi povedano, da je o tem zelo slabo poučen. Nihče ni kaj takega nameraval. Zdi se, da naš zunanji minister ne pozna naših razmer nič boljše, kakor je poznal rumunske razmere. Zunanji minister je rekel, da nam zaupnikom ne more vsega povedati, ker se ne gre samo za njegove tajnosti, ampak tudi za tajnosti drugih. Zdi se, da nas smatra naš zunanji minister za tako velike blebete, da nam ne more zaupati nobenih tajnosti. Znano mu je sicer, da so v diplomaciji tajnosti, katerih se ne more nikomur zaupati. Tozadevno bođi omenjeno besedilo trozvezne pogodbe in zvezna pogodba z Rumunijo. Tudi nismo nameravali izvedeti vseh tajnosti, ampak smo samo želeli, da bi bili poučeni o tekočih zadevah in to bi se bilo prav lahko zgodilo, ne da bi bili pri tem trpeli veliki interesi dežele. Ministrski predsednik ni omenil nobenega tozadevnega pridržka. Prevzeli nismo misije iz vroka, ker nismo smatrali ministrskega predsednika za dovolj odkritosrčnega, ampak zaradi tega, ker se je šlo za kontrolo nad zunanjim ministrom. Zunanji minister je rekel, da smo glede vojnega položaja stavili taka vprašanja, na katera ni mogel dati odgovora, ker je slišal o stvareh samo pod pogojem, da jih nikomur ne zaupa. Zdi se, da je v tem oziru začel zapuščati spomin našega zunanjega ministra, kajti trdim, da jaz tega nisem slišal. Nismo stavili nanj ni-

vil skopea. In enkrat se je vjela lisica; pa je bila še živa drugo jutro. In ata mi je nalašč rekel, naj jo ustrelim. Jaz pa sem vzel puško in pomeril, tako da je šlo oko po vrhu cevi do muhe in od muhe do lisice. In sem stisnil in —

„No? In —?“

„In —. Parkrat je še ganila, potem pa se je že stegnila po fleh.“

„Dobro si povedal! Tone, jaz ti preskrbim puško. Ali ti je všeč?“

„O —!“

Več ni mogel. Le oko mu je zagorelo in sapa mu je zastala za trenotek.

Jaz pa sem rekel sam pri sebi: „Fant je pogumen, in to je kakor nalašč za moj načrt.“ Potem ga sem imel še rajši.

Tiste dni sem imel poklicati zidarje, da vilo do-delajo. Odlašal sem še, ker še nisem bil gotov, ali se morem zanešati na mojega Toneta. Zato sem ga peljal enkrat v Graben, da mu razkažem vilo in nje okolico.

„Poglej, ali ne bo trdno?“

Kazal sem mu zidovje, zidano iz samega brusnika, težko in debelo, da bi kljubovalo kanonom.

„O —! Trdno! Trdno pa, trdno!“ je pritrdjeval Tone.

Udarjala sva s plosko roko po kamenih, da je donelo.

„In okna in vrata bodo iz samega hrastovega lesa“, sem govoril.

„O, potem se ne bo treba bati tatov ali pa razbojnikov —“

(Dalje sledi.)

„Fant rad je“, sem presodil na tihem. In to dejstvo me je zveselilo. Kruha se mu ne bo manjkalo! Preko želodca pa pelje pot baže naravnost do srca... In to sem ravno želel, da bi Toneta kar najbolj navdušil za bodoči njegov poklic. —

„Je dober kruh, je-li?“

„Aha!“

Zobje so grizli in mleli, da je bilo veselje.

„Mati niso takega spekli?“

„O — ne! Doma smo jedli sorščenega in koruznega. Samo kadar je ata prišel iz Loke, je prinesel pekovskega s seboj. Pa nas je bilo veliko, kruha pa malo...“

Kot v zadoščenje za nekdanje pomanjkanje je zaoriznil znova in še globokeje.

„Le jej! Kruha ti ne bo manjkalo, če boš ie pameten.“

„Pameten pa bom“, je obljubil.

Fant je imel zlasti veliko veselje do narave in to je bilo drugo, kar me je na njegovem značaju veselilo. Tiste dni je namreč bila prišla lisica v vas, ter mi eno noč podavila pol kurnika kokoši. Zato je bilo na dnevnem redu, da smo ugibali, kako dobiti zvito tatico v pest.

„Jaz jo bom!“ je hitel Tone.

„Ti —? Kako —?“

„O —! Ko bi imel atovo puško, kot sem jo doma imel! Za kozolcem bi se skril ponoči, ko bi luna sijala, in bi jo!“

„Ti — in pa puška!“ ga je piknila domača Neža.

„O —! je zategnil ter pogledal mene, če sme govoriti. Potem se je opogumil in je pripovedoval:

„Doma je imel ata puško. Včasih je pa nastala

ti enega vprašanja, na katero bi bil odgovoril, da vsebuje vojaško tajnost. Dal nam je odgovor na naše vprašanje, toda ta odgovor je bil popolnoma drugačen. Njegov zagovor je bil enostaven, da namreč ni primerno poučen.

Poslanec Rakovszky: Tako je bilo. (Velik hrup na skrajni levisi.)

Grof Andrassy je nadaljeval: Smatram, da naredim deželi uslugo, če to pribijem, kajti to stanje je neznosno. (Pritrjevanje na levisi.) Zunanji minister je rekel, da je bil poučen o duševnem stanju in mišljenju Rumunije, o načrtih rumunskega ministrskega predsednika Bratiana ter, kakor se zdi, tudi o delovanju Rusije. Kljub temu se ni storilo ničesar, da bi se bile odvrgle te nevarnosti, katere so bile znane zunanjemu ministru, storilo se ni nič ne v vojaškem in tudi ne v političnem oziru. Ta izjava našega zunanjega ministra je pač v stanju, razbremeniti našega bivšega poslanika v Bukarešti, grofa Czernin, in našo diplomacijo, je pa težka obtožba proti vladi. (Pritrjevanje na levisi.)

Nato se bavi grof Andrassy z odgovorom grofa Tisze v svojem zadnjem govoru. Tisza je rekel, da bi bila državnopravna trma, če bi se pri obravnavi z Avstrijo vezali sami sebi. Trdil sem, da je državnopravna trma napad na pogodbeni zakon. Če kdo označi to kot trmo, ni to nobeden časten znak za veliko nagodbo, kateri sva oba pela toliko slavosplovov. Kar se tiče predloga, da se skličejo delegacije, je rekel ministrski predsednik, da nimamo pravice, se vmešavati v notranje zadeve Avstrije. Tudi jaz uvidim, da bi bilo napadno, ako bi se mi brez nujne potrebe in če bi nas v to ne silili veliki življenjski interesi, vmešavali v notranje avstrijske zadeve, toda zanikam, da bi se šlo tukaj za notranje avstrijske zadeve. Dolžnost Avstrije je napram Ogrski, da se omogoči sklicanje delegacij. Mi zahtevamo nedotaknjenost ogrske ustave, zahtevamo z vso pravico od Avstrije, da izpolni svojo dolžnost in omogoči, da ne bo ovirano ali celo kršeno ustavnopravno življenje na Ogrskem.

Grof Andrassy je na to vnovič omenil italijansko vprašanje in je rekel, da je smatral za svojo dolžnost, da ožigosa napake, ki so se pri tem storile, da se vsaj v bodočnosti zabrani, da se take napake ne bodo ponavljale. Govornik je nato podal izjavo, da sprejme Apponyjev predlog le tedaj, ako bi bil odklonjen njegov predlog. Toda tudi za ta slučaj bi mogel smatrati Apponyjev predlog kot nekako prehodno odredbo in ga sprejeti in sicer tako, da bi bilo v zakonu izrecno označeno, da bi se povabilo našega zunanjega ministra pred državni zbor samo za toliko časa, dokler ni sklicano zasedanje delegacij. Važnejše kot v zakonih zajamčeno skupno delovanje je duševna harmonija, je to, da je Oger prepričan, da se sme v trenutku nevarnosti zaneesti na avstrijskega domoljuba, ter da bi naj bilo tudi v Avstriji slehernemu znano, da je Oger najsigurnejša opora monarhije, vladarske hiše in Avstrije. Žalibog, ni bilo to razmerje še nikoli tako slabo, kot sedaj. Da se govori samo tukaj v imenu monarhije, ker je v Avstriji vkinjeno ustavnopravno življenje, tega se on kot Oger ne more veseliti. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje na levisi.)

Grof Tisza: Tega se nihče ne veseli!

Andrassy konča: Obžalujem, da ni ministrski predsednik zastavil svoje mogočno stališče v to svrhu, da se stori vse potrebno, da pride tudi v Avstriji do ustavnopravnega življenja. (Živahno ploskanje na levisi.)

Grof Tisza.

Ministrski predsednik grof Tisza je nato med drugim izjavil:

Jaz popolnoma soglašam z gospodom poslancom (Andrassyjem) in povdarjam s posebnim povdarkom, da na Ogrskem ne more biti nobenega resnega faktorja, kateri si ne bi želel, da bi se avstrijsko ustavno razmerje cvetoče razvijalo in da bi se najkrepkeje izražalo. (Pritrjevanje na desnici.) Obžalujem, da se pojavljajo momenti, ki kalijo dosedanje razmerje med Avstrijo in Ogrsko. (Posl. Smrečani zakliče: Stürgkh je tisti, ki kali.)

Ministrski predsednik grof Tisza nadaljuje: Jaz nikakor ne verujem, da bi razmerje med Avstrijo in Ogrsko bilo danes slabše, kakor je bilo že do sedaj.

Poslanec grof Julij Andrassy je napravil medklie.

Grof Tisza: Seveda, javno mnenje! Drage volje priznam, da se v moje obžalovanje dobi gotove momente, ki kalijo javno mnenje. Najvažnejše je gotovo vprašanje aprovizacije.

Nato se je grof Tisza dotaknil vprašanja sklicanja delegacij in je rekel, da bi zelo želel, da bi izvolila Avstrija svoje delegacije.

Ko je grof Tisza pričel govoriti o zunanjepolitičnih vprašanjih, je izjavil, da tega ne stori rad. Kajti videli smo, da so bile celo najjasnejše in najpreprostejše izjave, o katerih bi bil kak ugovor sploh nemogoč, v domovini, posebno pa v sovražnem inozemstvu povod za najbolj napadno razumevanje in krivo razlaganje. Vse to ima lahko za velike interese dežele škodljive posledice. Napram poslančevi kritiki pa se ne more omejiti na popolno molčanje. Samo ob sebi se razume, da, ako se gospodom posreči v narodu vzbuditi prepričanje in skrb, da je naša zu-

nanja politika, cela serija nevarnih zmot in pogrškov (živahni klici na levisi: Tako je! Ugovor na desnici), potem je čisto naravno, da se bo s tem izrazilo v deželi mnenje, ki bi ne pospeševalo ženjalnega in močnega vodstva, te vojske. (Živahno pritrdjevanje na desnici, krik in ugovor na levisi.)

Poslanec Sümegi: (Karolyjeva skupina) zakliče: Burian naj gre!

Poslanec Stefan Rakovszky: Naši govori niso tega povzročili!

Poslanec Gabrijel Ugron (ustavna stranka): Na Sedmograškem nismo mi napravili ljudskega mnenja. (Krik.)

Grof Tisza je nato ugovarjal Andrassyjevi trditvam, da bi se vojska z Italijo lahko preprečila, ako bi Burian ne imel nezaupanja v resnost njegovih ponudb.

Nato je Tisza prešel k razpravi o rumunski vojni napovedi. Izjavil je: Naše zunanje zastopstvo nas je, kakor je dolžno, opozarjalo na nevarnost, ki nam preti od strani Rumunije. Naš poslanik nam je tudi točno poročal o višini priprav rumunske armade in kakor se kaže, smo bili dobro poučeni, da se Rumuni niso bili pripravljali. Na tem poročilu so temeljila naša domnevanja, da se napad ne bo izvršil tako zgodaj. Mislili tudi smo, da bo imela Rumunija svoj lastni interes bolj pred očmi. A na tem domnevanju smo se varali. Ta zmota je imela za nas zelo škodljive, žalostne posledice, a jaz ne vem, ali nasledki, ki bodo nastali iz tega predzgodnjega napada, ne bodo imeli za Rumunijo še težjih posledic. Obžalujem zvezo z Rumunijo, katere se ni obnesla. Obžalujem, da se je ona zdrava politična tradicija, ki je imela svoj cilj v zgodovinskem poklicu Rumunije, da se je pridružila skupini velevlasti, katere so se postavile po robu svetovnemu gospodstvu Rusije, zlomila. Obžalujem, da se je struja, ki se je mimogrede pojavila v Rumuniji, Rumunijo proti svojim lastnim interesom dala zapeljati v vojsko. Mislim pa, da bo odškodnina, ki nam jo ponuja zveza z Bolgarijo, od vsakimi razmerami rumunsko izgubo popolnoma izravnila. (Živahno pritrdjevanje.)

Grof Apponyi.

Po končanem govoru grofa Tisze se je oglašil k besedi grof Apponyi, da utemeljuje svoj predlog za sklicanje delegacij. Apponyi smatra za brezpogojno potrebno, da se skličejo delegacije, kajti brez vsake parlamentarne kontrole se teh razmer ne more nadalje trpeti. Glavni predpogoj je, da se odstranijo napake in pogrški, ki so se storili. Ne da bi bil strateg, si upa trditi, da bi bile zadostovale čete, ki se jih je uporabljalo za ofenzivo proti Italiji, za obrambo Sedmograške pred rumunskim vpadom, ako bi se ne bilo pričelo z ofenzivo proti Italiji. Apponyi se nato bavi z razmerjem med Avstrijo in Ogrsko ter vidi glavni pogršek v tem, da se postopa v Avstriji z Ogrsko kot s kako kolonijo (naselbino). Če grozi ministrski predsednik s tem, da namerava odgoditi ogrski parlament, ga prav resno sviri pred tem korakom. Javnega mnenja, ki pride danes samo v zbornici do besede, bi se ne smelo na tak način prisiliti, da molči. Upa, da bo večina zbornice ustvarila možnost za primerno kontrolo na ta način, da bo sprejela predlog za sklicanje delegacij.

Rakovszky.

Poslanec Rakovszky je rekel, da si prizadeva ministrski predsednik na ta način, da skuša z veliko vnemo skrajšati zasedanje zbornice, da žuga ukiniti zasedanje in da se brani sklicati delegacije, se vsemu izogniti, kar bi se dotikalo vprašanja glede odgovornosti in krivde. Toda temu se ne sme ugoditi. Na nobeden način se ne sme ukiniti zasedanja zbornice. To bi bilo ravno tako protiustavno, kakor nevarno. Ministrski predsednik ne sme prevzeti vse odgovornosti za barona Buriana. Pač pa se mora poklicati Buriana, da se osebno zagovarja. Kar se tiče vojaških vprašanj, je govornik mnenja, da tvori najvišje armadno vodstvo državo v državi. Mi bi se lahko učili od naših sovražnikov. Pred bitko ob Marni sta bila ustreljena dva francoska generala. Takih razmer, kakoršnje so pri nas, se ne more dalje trpeti.

Nato je govoril grof Tisza ter rekel, da ne dvomi, da bo dobil Rakovszky odgovor na to od zunanjega ministra. (Klici na levisi: Kje?) Ne more pa prikriti svojega ogorčenja, ker poslanec svoje zaupno mesto, katero mu je bilo zaupano od zunanjega ministra, izrablja na tak način. (Gibanje.) Smatram za svojo dolžnost, je nadaljeval grof Tisza, da to povem, ker sem bil tako lahko miseln, da sem prosil zunanjega ministra, da naj stopi glede tega vprašanja v stik s poslancem Rakovszky.

Poslanec Rakovszky je nato izjavil, da smatra za obrekovanje, če se trdi o njem, da je zlorabljal svoje zaupno mesto. Ne more trpeti, da bi zunanji minister na račun opozicije govoril neresnico. Če se govori o zastrupljenju studenca, so zakrivilo to zastrupljenje tisti, ki lažejo kot uradne osebe. (Velik hrušč na desnici, živahno odobravanje na levisi.)

Predsednik je poklical na to k redu poslanca Rakovszkyja. (Velik hrušč.)

Nato je bila seja prekinjena. — Prihodnja seja dne 14. septembra.

Rumunsko bojišče.

Bolgarski uspehi v Dobruči so prisilili rumunsko armadno vodstvo, da je pritegnilo nekaj svojih čet iz Sedmograškega v Dobručo. Radi tega Rumuni na Sedmograškem zadnje dni niso dosegli kakih posebnih uspehov. Rumuni se pred vsem trudijo, da bi na severnem krilu prišli v ožji stik z rusko armado v Bukovini. A naš krepak odpor v Karpatih je dozdej še to preprečil. Rumuni računajo s tem, da bi se v slučaju uspešne strnitve rusko-rumunskih čet v kotu med Bukovino in Sedmograško, morala naša armada umakniti s svojih obmejnih karpatskih postojank v ogrske nižine in da se bo tako severno rumunsko krilo lahko brez posebnih bojov pomaknilo dalje naprej. Do danes se še Rusom in Rumunom ta načrt ni posrečil.

Rumunska fronta.

Rumunske in ruske čete držo po svojem porazu v južni Dobruči samo še črto Črna Voda—Medžidje—Konstanca, ki ni daljša kakor 30 km. Najbrže bodo Rumuni tam še enkrat obupno poskusili se držati, ker je posest te črte silno važno za vso Dobručo.

Poveljnik ruske armade v Dobruči.

„Tageblatt“ poroča iz Stockholma: Poveljnik ruske armade v Dobruči je 54 let stari general Zajčkovskij.

Rusko brodogradništvo pred Konstanco.

Iz Londona se poroča: Skoro vse vojne ladje ruskega črnomoškega vojnega brodogradništva so zbrane v rumunskem črnomoškem pristanišču Konstanci, da v ugodnem trenutku podpirajo rusko-rumunsko podvzetja proti bolgarski morski obali.

Rumunski kralj in kraljica.

Dopisnik monakovskih „Münchener Neuesten Nachrichten“, ki se je že pred 25 leti seznanil s sedanjim rumunskim kraljem, piše med drugim: Prav za prav sem se čudil, da je kralj toliko časa kljuboval rusko-francoskim zapeljivanjem in da se je po tolikem odporu končno vendar udal. Kralj, ni močnega značaja. Tisti, ki so v Bukarešti okrog njega, zlasti kraljica, so bili od začetka vojne na strani nasprotnikov. Kraljica je brez dvoma močnejši značaj, kakor kralj. Videl sem jo kot mlado princezino pogostoma, sem iz neposredne bližine videl, kako je bila vzgojena, in ko se je leta 1893 poročila s princem Ferdinandom rumunskim, sem si takoj rekel, da bo v tem zakonu ona „hlače nosila“ in tako se je tudi zgodilo. Če se kralj vzlic temu ni tako dolgo odločil, je vzrok to, da je vzlic svojemu slabotnemu značaju svojevlečno. Znano je, da je razmerje med kraljem in kraljico postalo sčasoma precej hladno in da ni imel simpatij bukareškega prebivalstva kralj, nego kraljica. Kralja Ferdinanda so vedno smatrali za nekakega tužca na Rumunskem, dočim je kraljica, darsi v svojem sreču Angležinja, vsaj na zunaj igrala spretno navdušeno Rumunko. Kraljica se je dobro zavedala, da je v primeri s kraljem večja moč in gospod Bratianu in stranka šovinistov niso bili v dvomih, kako močna podpornica jim je kraljica. Rumunski vladar je vsled tega živel zadnji čas v strahu, da ga pripravi kraljica, če bi še dalje odlašal z odločitvijo v njenem smislu, ali s silo do takega končnega sklepa, ali pa ga sploh na stran potisne.

Rusko bojišče.

Najpomembnejši boji na ruski fronti so sedaj v Karpatih. Gre se za to, ali bodo Rusi mogli predreti našo tamošnjo fronto ali ne. Naval ruske premoči je ogromen. Naši se dobro držijo. Dalje proti severu nobene spremembe.

Borba za Karpatske prehode.

Na črti od prelaza Jablonica do Dornevatre v Bukovini se vrši že več kot 14 dni krvava borba za prehode na Ogrsko. Delne uspehe so dosegli Rusi edino ob reki Cibo, kjer se na nekaterih mestih vrše boji že tostran reke. Gora Capul, ki je ves čas središče najhujših sovražnih navalov, se še drži. Rusi bi se radi polastili tudi obmejne gore Smotrec (južnozahodno od Žabije) in Baba Ludova (ob Črnem Čremošu), a naši so vse ruske navale krepko odbili. Če bodo naši v tem kotu vzdržali, bo Rusom in Rumunom nemogoče potisniti naše v ogrske nižine.

Novi veliki poklici v Rusiji.

Ruski car je izdal ukaz, ki določa, da je poklicanih za mesec september t. l. pod orožje 17 letnikov črnovojnikov drugega poziva in sicer letniki 1915 do 1903 in letniki 1902 do 1899.

Italijansko bojišče.

Najnovejši dogodek na italijanskem bojišču je sovražni zračni napad (dne 13. septembra) na Trst in Poreč ter napad naših letalcev na Červinjan in Benetke (dne 12. septembra). Na kraški fronti povečano italijansko artilerijsko delovanje, kar je baje predznak italijanske ofenzive. Na Tirolskem manjši boji.

Borba na življenje in smrt.

Italijan-framason Salvemini piše v listu „Secolo“, da je sedanja vojska za Italijo in Avstrijo — borba na življenje in smrt. Sedaj se gre edino za to, ali si bo priborila Italija gospodstvo nad Adrijo, ali pa je sedanja vojska za Italijo nesmiselno krvoprelitje. Ker je Avstrija ob Adriji nevarna prednja straža Nemčije, se mora potisniti od Adrije proč in razbiti.

Dobro, da italijanska drevesa ne rasejo do neba!

Francosko bojišče.

Strašna bitka ob Sommi gre z nezmanjšano silo naprej. Zdajpazdaj preneha za en dan najstrašnejše klanje, da drugo jutro oživi še bolj krvavo. Neverjetni so napor, ki jih mora vzdržati nemška črta; a še neprimerno hujši so francoski napor, priti na lastni zemlji naprej. Vrsta za vrsto pada, požeta od topov in strojnih pušk. Tuintam se posreči Francozom kak majhen uspeh in to jih podžiga v upanju, da bodo mogli v kratkem izsiliti bitko na odprtem polju. Taka bitka je njih namen, ker upajo, da bodo potem mogli uporabiti vso svojo in angleško premoč. Predvčerajšnje poročilo nam prinaša vest, da so Francozi zavzeli Bouchavesnes. Ta kraj leži 5 km severno od Peronne, 3 km vzhodno od Le Foresta in 4 km jugozapadno Comblesa. Francozi skušajo na tem prostoru nemško fronto vpogniti, da bi tako mogli napasti postojanke pri mestu Peronne tudi od severa in bi se tako morala nemška fronta na črti, dolgi kakih 20 km, umakniti samaobsebi. — Srditi boji so tudi desno od Moze.

Grčija.

Ker se nahaja poštna, brzovarna in železniška uprava Grčije pod četverosporazumovo kontrolo, so vsa poročila iz Grčije netočna, nezanesljiva in tako prikrrojena, kakor ugaja četverosporazumu. Grški ministrski predsednik Zaimis je odstopil. Kdo bo njegov naslednik, še ni znano. Kako pritiska četverosporazum na Grčijo, označuje dejstvo, da je kralju zvesti IV. grški armadni zbor prosil nemško armadno vodstvo, da ga sprejme v varstvo in v oskrbo, da se tako izogne četverosporazumovemu pritisku.

Grški armadni zbor pod nemškim varstvom.

Ker so bile bolgarske čete vsled napada generala Sarrailla prisiljene, vkorakati v protinapadu v grško Macedonijo, je stal za levim bolgarskim krilom, ki je bilo prodrlo do reke Strume, IV. grški armadni zbor v mestih Seres, Drama in Kavala. Koraki četverosporazuma so imeli namen, prisiliti to grško armado na njihovo stran, ali ji pa pripraviti podobno usodo, kakor v Solunu delom II. grške divizije. Prosta zveza z Atenami je bila pretrgana. Poveljujoči general IV. grškega armadnega zbora v Kavali, zvest volji svojega vojnega gospodarja in vlade, da ostane nevtralen, se je videl z ozirom na nevzdržni položaj zaupanih mu čet in ogrožen od lakote in bolezni, prisiljenega, nastopiti samostojno in je dne 12. septembra naprosil nemško vrhovno armadno vodstvo, da naj vzame njegove vrle, kralju in vladi zveste čete v varstvo ter jim nakaže bivališča in prehrano. Ta prošnja se bo uslišala. Da se prepreči vsako kršenje nevtralnosti, je bilo s poveljujočim generalom dogovorjeno, da se prepeljejo grške čete popolnoma oborožene in opremljene kot nevtralne čete v bivališča v Nemčijo. Tu bodo ostali kakor gosti tako dolgo, da bodo njih domovino zapustili nasilneži četverosporazuma. V Nemčiji so ta korak IV. grškega armadnega zbora pozdravili z velikim veseljem.

Grčija mobilizira.

Iz Geneve se poroča:

V Atenah se vrše obširne priprave za splošno mobilizacijo. Ustavljeni, oziroma razveljavljeni so vsi vojaški dopusti in tudi ne sme zapustiti Grčije nobena vojaška oseba.

Macedonsko bojišče.

Na macedonskem bojišču ob jezeru Ostrovo, ob Mogleni in Vardariju živahni boji. Bolgari so zasedli grško obrežno mesto Kavalo.

Dolžina vseh front.

Turška (Perzija) 1500 km, Ruska 1300 km, Bolgarsko-Rumunska 600 km, Francoska 700 km, Italijanska 450 km, Solunska (Albanija) 450 km, Rumunska 400 km. Skupno 5400 km. To ogromno dolžino si lahko predstavljamo sledeče: 1. Zračna daljava Lizbona—Pariz—Berolin—Varšava—Moskva—Ural; 2. od Portugalske do Urala (ob Aziji); 3. popolna širina vse Evrope!! Po velikosti vzdržuje: Rusija 2800 km, Nemčija 1500 km, Turčija 1500 km, Avstrija 1470 km, Rumunska 1000 km, Bolgarija 930 km, Francija 665 km, Italija 570 km, Anglija 365 km. Skupno 10.800 km. Ako si mislimo na vsak meter po enega vojaka, tedaj treba na obeh straneh 10.800.000, z eno rezervno 21.600.000 vojakov. Vojske z 22.000.000 vojakov ni še bilo in je morda tudi ne bo več! Ako si predstavljamo, koliko vojaško-strokovno izvežbanih vojakov mora biti za izdelovanje municije in v varstvo prevoznih sredstev, potem se frontna in domača armada še za veliko pomnoži. Dokazano je, da more vsaka država vpoklicati 20% svojega prebivalstva. Če kdo s temi podatki, ki so natančno posneti po Paasches Frontenkarte, še ni popolnoma zadovoljen, — naj dalje računa!

Angleški pritisk na Nizozemsko.

Angleška vlada je, kakor se poroča iz Kodanija, zaprla nizozemskim trgovskim ladjam vsa angleška pristanišča. Ustavljena je tudi poštna in brzovarna zveza med Anglijo in Nizozemsko. Kot vzrok teh angleških odredb se tolmači, da ima Anglija veliko čet v svojih pristaniščih, katere bo poslala na bojišče, kar pa mora ostati tajno, ter da v trgovinskem oziru pritisne zelo občutno na Nizozemsko, da se ukloni angleškim željam.

Razne politične vesti.

Bethmann-Hollweg se je zopet mučil v glavnem vojnem stanu. — Voditelj španskih konzervativcev Maura je na zborovanju rekel, da Spanija ne sme zapustiti svoje nevtralnosti. Značilno, da se mora to že na zborovanjih obravnavati. — Na otoku Krku se bo sešla srbska skupščina. — Francoska zbornica se je sešla dne 13. sept.

Politične vesti.

Naš državni zbor. Korespondenčni urad razširja sledečo vest »Parl. Korr.«: Dne 12. sept. dopoldne se je vršila od dr. Sylvestra sklicana seja predsedstva državnega zbora. Udeležili so se je podpredsedniki Jukel, Pernersdorfer, vitez Pogačnik in Romanczuk. Rešili so tekoče predsedniške posle in si razdelili posle za prihodnjo zimsko polovico.

Bukovinske osrednje oblasti, ki so bile doslej stisnjene v Kološo — v najožjem vojnem območju — so premeščene sedaj v Prago, kamor je že došel večji del bukovinskih uradnikov, med njimi tudi deželni predsednik, deželni glavar in grško-vztočni konzistorij z metropolitom. Skupno pride v Prago kakih 700 oseb.

Prepovedan slovaški list. Ogrski notranji minister je prepovedal izdajati še v naprej slovaški list »Svezlo Sveta«.

Mandati dr. Kramarja in dr. Rašina. Z ozirom na vest, ki je krožila po listih, da je devet čeških poslancev, med njimi dr. Kramar in dr. Rašin izgubilo mandate pišejo »Narodni Listy«, da je to zmota in da je ta vest neresnična.

Razprava proti dr. Drinkoviču. Dne 22. t. m. se bo na vrhovnem sodišču na Dunaju vršila razprava proti dalmatinskemu poslancu dr. Mati Drinkoviču.

Italijanska krajevna imena na Primorskem — odstranjena. Vrhovno armadno poveljstvo je odredilo, da se morajo posluževati vsa podrejena poveljstva, oblasti, čete in zavodi v uradnem prometu pri označbi krajev namesto dosedanje italijanske označbe krajevnih imen na Primorskem od sedaj naprej samo slovanske označbe krajevnih imen in sicer iz

vzroka, ker tvorijo v teh krajih Slovenci, oziroma Hrvatje, večino prebivalstva. Vsled te odredbe so v bodoče veljavna sledeča krajevna imena: Prosek namesto Prosecco, Grljan namesto Grignano, Kanal namesto Canale, Opatje selo namesto Opacchiasella, Solkan namesto Salcano, Savodnje namesto Savogna, Devin namesto Duino, Komen namesto Comen, Nabrežina namesto Nabresina, Sežana namesto Sesana, Buzet namesto Pinguente, Čres namesto Cherso, Primorje namesto Bescanuova, Krk namesto Veglia, Labin namesto Albona, Plomin namesto Fianona, Barban namesto Barbana, Stinjan namesto Stignano, Mošćenice namesto Moshienizze, Volosko namesto Volosca, Plave namesto Plava, Sledeča krajevna imena pa, kjer tvori večino prebivalstva italijanski živelj, ostanejo nespremenjena: Rovigno, Capodistria, Muggia, Isola, Pirano, Lussingrande, Lussinpiccolo, Cittanova, Visinada, Parenzo, Dignano, Pola ter Abbazia. Do sedaj običajne označbe sledečih krajevnih imen še ostanejo tudi v bodoče v veljavi: Görz, Haidenschaft, Heiligenkreuz, Flitsch, Karfreit, Kirchheim, Tolmein, Woltschach in Mitterburg.

Zračna pošta med Nemčijo in Ameriko? Iz Chicaga poročajo, da je videl neki ameriški trgovec, ki se je vrnil iz Berolina, dva orjaška »Zepelina« z imeni »Deutschland« in »Amerika«, ki lahko vzameta s seboj 60 ton ter bosta prenašala pošto med Ameriko in Nemčijo.

Razpuščena je trgovsko-obrtna zbornica v Zadru. Za upravitelja je imenovan sodni svetnik dr. Duboković.

Tedenske novice.

Kako rešuje papež svoja pisma. Sv. Oče dobiva vsak dan ogromno število raznih pisem. Da prebere in uredi vsa ta pisma, uporabi več ur na dan. Kako rešuje in urejuje sv. Oče pisma, ki jih dobiva, pripoveduje njegov brat admiral Giovanni della Chiesa sledeče: Papež dobiva pisma trikrat na dan. Vsa pisma, ki so naslovljena na njegovo osebo, prebere in pregleda sam, da je tako poučen o željah vernikov. Na njegovi pisalni mizi se nahaja sedem torbic iz rumenega usnja. V te torbice razdeli vsa pisma, naslovljena na njegovo osebo. V eno torbico n. pr. zлага pisma, ki jih je treba nujno rešiti, zopet v drugo torbico zлага pisma, katera rešuje njegov zasebni tajnik, zopet v drugo torbico pridejo pisma za podpore, razne prošnje itd. Kako skrbno in temeljito rešuje sv. Oče zasebna pisma, spričuje sledeča dogodbica, katero je pripovedoval njegov brat-admiral: Pred nedavno sem bil na deželi. K meni je prišla kmetica in mi je izročila prošnjo do papeža za podporo. Obljubil sem kmetici, da bom podpiral prošnjo in sem dotičnemu pismu priložil svoje priporočilo. Tri dni pozneje sem šel v Vatikan. Ko me je papež zagledal, mi je rekel: Ravno kar sem rešil tvoje pisma, ki sem je našel v prošnji uboge kmetice.

Nadškof Szeptycki umrl? Poljski listi poročajo, da je umrl nadškof metropolit Szeptycki, katerega so, kakor znano, svoj čas odvedli Rusi kot talnika.

Vznemirjenost radi škofa. Oficijozno se poroča, da sloni vznemirjenost, ki je nastala na Češkem zaradi imenovanja grofa Huyna za praškega nadškofa v duhovskih in ljudskih krogih, na napačnih domnevanjih. Grof Huyn ni Nemec in je v srcu naklonjen duhovščini. Oficijozno se tudi zatrjuje, da bo novoimenovani nadškof nadaljeval v smislu svojih prednikov.

Duhovniške vesti iz celovške škofije. Za dekana v Straßburgu je imenovan vlč. g. Baltazar Gusser, ki je nastopil svojo novo župnijo v nedeljo, dne 10. t. m. Instaliral ga je mil. g. stolni dekan Ferdo Wappis. Vlč. gosp. Vinko Razgoršek, provizor v Slov. Šmihelu, je prezentiran na župnijo Št. Lipš pri Rajneku. Bogoslovni prof. p. Gatterer je prestavljen na Dunaj, na njegovo mesto pride p. Weth.

Gospodom bogoslovcem! Lavantinsko bogoslovno učilišče bo letos otvorjalo dne 2. oktobra. Gospodje bogoslovci naj prinesejo poleg običajnih listin tudi krušne karte seboj. Ob enem naj tudi zahtevajo od županov svojega dosedanjega bivališča potrdilo svojega tamotnjega odhoda, sicer jim mariborski preskrbovalni urad ne da krušnih in drugih kart. Enaka potrdila naj preskrbijo s'arši tudi za svoje sinove dijake, ki so že odšli v Maribor.

Slovanska gimnazija goriška. Tržaški namestnik baron dr. Fries-Skene je dal za otvoritev zaposlovalnih tečajev v Trstu za učence slovenske gimnazije goriške znaten znesek na razpolago. Dan vpi-

sovanja in začetek pouka se pravočasno v našem listu objavi.

Vprašanje hrvatske šole v Trstu. S tem vprašanjem se je bavil te dni zagrebski »Obzor«. Omenja, da se je v ta namen ustanovilo »Hrvatsko šolsko društvo«, ki je nabralo že okoli 40.000 kron, ki so se porabile kot zadatje za nakup hiše, vredne 240.000 K. Ker pa je v tem izbruhnila vojna in ni moglo društvo plačati vse kupne cene, se je sklenil z lastnikom dogovor, po katerem izgubi društvo hišo in onih 40.000 K, ako v dveh mesecih po končani vojni ne plača vse kupnine. Zagrebski list se nadeja, da je odbor ukrenil potrebno, da prepreči to izgubo, meni pa, da bi bilo morda bolje, da se je vse prepustilo družbi sv. Cirila in Metoda za Istro, kakor je ta tudi sama želela in bi bili nje uspehi ovencani z otvoritvijo hrvatske šole v Trstu. Mnogo bi mogli pripomoči tudi številni denarni zavodi. Seveda bi trebalo organizacije, ki bi napravila proračun za te šole in porazdelila stroške.

Slovenske šole v Trstu pridejo baje v kratkem času pod mestno upravo. Šolo bo torej vzdrževal magistrat.

Slovenske šole v od Italijanov osvojenih krajih. Časopisi poročajo iz Lugana, da je italijanska vlada otvorila slovenske šole v vseh onih krajih v Brdih, kjer so bile tudi poprej; za učitelje je pa imenovala Slovence. Če Lahi mislijo, da se bodo s tem prikupili Slovencem, se motijo.

Umrli je v Kromerizu na Moravskem eden izmed najodličnejših članov češke katoliške narodne stranke, Trantišek Homolka, star 50 let.

Novi protektorji akademij znanosti. Cesar je imenoval nadvojvodo Evgena za protektorja akademije znanosti na Dunaju, nadvojvodo Karola Stefana za protektorja akademije znanosti v Krakovu in nadvojvodo Leopolda Salvatorja za protektorja češke cesar Jožefove akademije znanosti v Pragi. Po smrti nadvojvode Franca Ferdinanda so bile vse imenovane akademije znanosti brez protektorja.

Iz južne železnice. Premeščeni so: adjunkt Anton pl. Janiček iz Kalsdorfa v Zidanmost, adjunkt Franc Škof iz Zidanega mosta v Ljubljano, pristav Julij Ramšak iz Celja v Puntigam in pristav Franc Faneli iz Pragerskega na Tezen.

Slovenci ustavili Ruse. »Novine« poročajo tole: Rot Ludovik, četovodja 83. pp., naznanja: Aug. 21-ga smo strašno veliko bitko meli. Petnajsetkrat je nas Rus napadno. Kda je dvanaajseta rojna linija že priklopila proti nam, se je njemu posrečilo predreti našo linijo i za hrbet nam priti. V toj nevarnosti pa naša tretja stotinja skoči iz svojih jarkov, se vrže na Ruse, 253 jih vlovi, druge pa osmrči.

Slovenski domobranci pozdravljajo. Iz laškega bojišča se nam piše: Iskrene pozdrave Vam pošiljam od domačega domobranskega pešpolka, 3. stotnije. Na svidenje v zeleni Slovenski Štajerski! Desetnika Gruber Konrad in Kovačec Jakob; četovodja: Volaušek Ivan; poddesetnika: Jazbinšek Adolf in I. Matevžič; pešci: Kranjc Jožef, Bedjanič Ivan, Saitel Alojz, Koren Jožef in Frank Franc.

Novi čas na Ogrskem. Trgovinsko ministrstvo v Budimpešti je že ukazalo vsem ogrskim železnicam, da morajo v noči od 30. septembra ob 1. uri vse ure na 12. uro nazaj pomakniti in v železniškem prometu temu primerno vse urediti.

Japonska vpelje latinico. Ohranjena pa ostanejo tudi dosedanja znamenja, katere bo moral vsak Japonec tudi razumeti.

Omot zavitkov na Bolgarsko. Zavitki na Bolgarsko se smejo do preklica zamotavati razven v ovojno in povoščeno platno tudi v oljnato platno, povoščen ali smolnat papir, oljnat ovojni papir, povoščen platnen papir, celulozen papir, valovito lepenko ali slično trpežno blago.

Otvoritev kuhinje za srednje stanove v Gradcu. V Gradcu so otvorili prvo vojno kuhinjo za srednje stanove. Priglasilo se je 2200 oseb, sprejelo se je pa na hrano le 650 oseb. Nadaljne kuhinje se še otvorijo. Cene so sledeče: K o s i l o: Juha z drobnom 12 vin.; krompirjev zrezek z ohrovtom, 38 v; goveje meso 94 v; rezanci s čežano 40 v. V e č e r j a: Fižolova juha 12 v; špinača in osoljeni krompir 38 v; špehove krpice 50 v.

Enokronski papirnati bankovci. Več avstrijskih in ogrskih trgovskih in obrtnih zbornic je zaprosilo vlado, da bi začela izdajati tudi enokronske papirnate bankovce, ker je srebrnih novcev po 1 krono vedno manj v prometu, kar povzroča občutne ovire. Po poročilu ogrskih listov utegnejo priti v promet ti novi papirnati enokronski bankovci že s 1. novembrom t. l.

Zdravstvena navodila proti trebušnemu legarju. V Trstu in drugod na jugu je bilo zadnje dni za znakovati precej slučajev trebušnega legarja, ki jih

je po vsej verjetnosti pripisati uživanju sirove zelenjave in sirovega sadja, zlasti fig. Prebivalstvu se tedaj kar najtoplejšje priporoča, naj se absolutno vzdrži uživanja sirovih živil, ki lahko povzročajo te epidemično bolezen. Zelenjava, tako tudi salata, se mora na vsak način oprati s svežo vodo in potem skuhati, predno se uživa. Tudi uživanje sirovega sadja je nevarno; uživanje sirovih fig naj se popolnoma opusti, zlasti otroci naj jih ne uživajo. Ni sicer treba, da se ravno popolnoma vzdržujemo uživanja sadja, toda na vsak način se priporoča, da se uživa le kuhano sadje. Tudi mleko naj se uživa le zavreto. Nadalje se priporoča čim najstrožja snaznost telesa, zlasti je priporočljivo, da si pred jedjo vsakokrat skrbno umijemo roke.

Nov poklic za ženske. Dunajska zadruga brivcev je priredila poseben tečaj za ženske, da se izvezbajo za brivke. Ker je brivski poklic lahek in dobičkanosen, se je seveda oglasilo jako mnogo kandidatinj.

Uredite račune in oporoke! Mnogi so odšli na bojišče, ne da bi bili poprej uredili svoje račune in sestavili oporoke. Po moževem odhodu je nastalo velikokje za doma ostale mnogo neprilik. Dogodili so se slučajji, ko žena ni imela niti pojma o moževih dolgovih in tirjatvah. Siroti je propadla s svojim gospodarstvom, ko je nenadoma dobila opomin, da mora v najkrajšem roku izplačati večjo svoto. Preplašena je prodala v naglici junčka za 600 K, za katerega bi drugi dan lahko dobila čez 800 K. Drugi je zopet dobila opomin, da plača menjico za moževega prijatelja, kateremu je bil mož porok. Nesreča je še hotela, da je v vasi nastal požar, ki ji je uničil vsa poslopja s premičninami vred. Ker je pozabila plačati zavarovalnino, ni dobila nikake odškodnine. Takih slučajev je več kot obilo. Vsak dober mož in gospodar bo torej poprej, ko bo odšel na bojišče, skrbno uredil vse domače zadeve. Istotako je nujno potrebno, da vsak mož pregleda, ali so vsa dolžna pisma in menice v redu, da upnik ne bo uboge žene potem terjal za večje svote ali pa predno poteče pravi rok. Najbolje je, da si da od upnika pismeno potrditi, da ga prej ne bo tirjal, ko se vrne domov. Vsakdo, ki razpolaga s kakoršnimkoli premoženjem, naj pred odhodom na bojišče napiše oporoke in jo da dobro shraniti. Pred odhodom naj ženi ali drugim doma ostalim natančno vse pojasni, da pozneje ne bodo imeli nikakih neprilik.

Gospodarske novice.

Sladkor za zboljšanje vinskega mošta in na-pravo petijota. Kakor izvemo od zanesljive strani, bo dobila Štajerska letos 19 vagonov sladkorja za zboljšanje vina in na-pravo petijota. Bati se je, da bodo večinoma ves ta sladkor dobili veliki vinotržci v Mariboru, Ptuj, Gradcu in drugod. Nujno pozivamo naše vinogradnike naj se nemudoma obrnejo s prošnjami, ki jih mora potrditi občinski urad, na c. kr. državnega kletarskega nadzornika g. Rih. Petrovana v Mariboru (okrajno glavarstvo) in navedejo, koliko sladkorja bi rabili za zboljšanje vina. Sladkati bo treba posebno tisti mošt, ki se je sprešal iz grozdja, katero je po zadnjem deževju močno spokalo. Ta vinski mošt ima komaj 8—10% sladkorja. Naprava petijota pa bo posebno v tistih krajih potrebna, kjer ni sadja ali je toča sadje in grozdje po večini uničila. Vinogradniki! Sklicujte se v prošnjah na to in prosite, da se vam takoj odgovori, koliko sladkorja boste dobili. Čas do splošne trgatve je le kratko odmerjen. Sladkor nakaže sladkorna centrala v Gradcu. — Oblast pa prosimo in pozivamo, da se pri razdelitvi sladkorja v prvi vrsti ozira na vinogradnike in da v prvi vrsti razdeli sladkor med te. Bogati vinotržci naj dobijo sladkor še le tedaj, če ga vinogradniki ne bodo rabili. Jasno je, da je obstoj vinogradnikov mnogo bolj potreben kakor pa milijonski dobiček bogatih vinotržcev. — Prošnje za sladkor se naj odpošljejo ekspresno.

Masti na cente ali na grame? Kmet špehar iz ptujske okolice nam piše: En cent masti ali 100.000 gramov masti, kaj je vam ljubše? Da je to vseeno, to kaže tehtnica in potrdi račun; ni pa vseeno, ali ima posestnik en cent masti ali le par gramov masti pri zimskih kolinah. Da je to res, to pa že dokaže brez tehtnice in računa prasič s svojo velo

ščetinsko kožo. Kako naj še živemu dobro raztegнем in napihnem njegovo žilavo kožo? Da skrb mi beli glavo bolj, kako je mogoče sedaj zabeliti gospodinji žgance za nedeljo. Vsaj dobimo karte na mast, ali ne bo to pomagalo? Da je karta mastna, za tako zabeljenje ni potreba niti celega grama masti; da bi pa bilo mogoče s tako karto dobiti cent masti, v ta namen treba zraven dovoljenja še žita ali zameti. Kje naj dobim žita, ker ga moram oddati? Kje naj si priskrbim in zmeljem nekaj ostankov brez domačega mline? Koliko je tista zemet iz velikih mlinov danes vredna, to pokaže vsaka svinja, ker v korito le gleda, ne zre pa ne tiste grenke mešanice, katere tudi ni zlahka dobiti. Ali ni ječmena? Iz skušnje vsakdo ve, da ne prija vsaka zemlja ječmenu, torej je tisti četrti del ječmena za mene in še za veliko drugih skoraj brez pomena in koristi; razven tega pospešuje ječmen bolj rast kakor mast, zato ga treba pokrmiti prascem. In kaj naj polagamo velikim svinjam, ako hočemo imeti kaj masti? Kdor je že videl v svojih hlevih in ne samo na sejmi ali v knjigah velike svinje, temu je znano, da brez koruze ni masti. Ako bomo smeli prosto razpolagati s korožo, bo masti še na cente, ako bo koroža tudi rekvirirana, bo pa masti le na grame že pri kolinah. Kako bo boljše za kmeta, meščana, delavca in vojaka?

Novo milo. Vlada je določila, da se upelja za celo državo nova in enotna vrsta mila, namesto dosedanjih vrst domačega mila. Cena za kilogram nove vrste mila je določena s 3 K 60 v in sicer pri prodaji na drobno, pri prodaji na debelo pa s 3 K 20 v.

Laneno seme je vlada zasegla. Cena 100 K za 100 kg.

Nakup 2¹/₂ letnih zrebcev. Poljedelsko ministrstvo namerava letos nakupiti zrebce, ki so bili povrženi v l 1914, ako so sposobni za plemo. Kupili pa se bodo samo zrebci, ki so na paši, ker bo ministrstvo nakupljene zrebce zopet oddalo na pašo. Lastniki zrebcev naj iste ponudijo v nakup poveljstvu državne zrebčarne v Gradcu.

Pridobivanje bakra v Srbiji in Bulgariji. V zadnjih dneh so začeli kopati bakreno rudo v bulgarskem rudniku Plakalnica ter tudi istoimenskem srbskem rudniku. V srbskem rudniku pri Majdanpeku pa že delj časa kopljejo bakreno rudo in sicer z dobrim uspehom, kajti ruda iz tega rudnika je dobre kakovosti. V Suzoku je bila poprej livarna za svinec, a je sedaj spremenjena v livarno za baker, katerega dobiva iz Srbije. Tudi v Prizbranu na Češkem so v zadnjem času zgradili livarno za baker. V Litiji na Kranjskem so tudi spremenili del tamošnje cinkarne v livarno za baker. Te tri bakrene livarne bodo zalagali z bakreno rudo večinoma srbski bakreni rudniki.

Rekviriranje bakrene rude. Izšla je cesarska naredba, ki določa, da se morajo rekvirirati, dati pod zaporo in priglasiti vse množine bakrene rude, v kolikor jih ne rabi vojaška uprava. Iz te množine bakrene rude se bo izdelovala bakrena galica.

Izpremenjena odredba o omejitvi pivotoča. Dne 13. septembra je bil izdan ministrski odlok, ki prepušča političnim oblastem, da bodo glede na krajne razmere določile tri, oziroma šest sledečih si ur, med katerim časom se bo smelo točiti pivo; med to določeno dobo se bo smelo postreči vsakemu gostu v lokalu in vsaki stranki čez ulico z največ 1 litrom piva. Nova odredba tudi pooblašča politične deželne oblasti, da smejo v posebnih slučajih dovoliti od slučaja do slučaja izjeme glede na predpisano časno omejitev o točenju piva.

Goveji in ovčji loj. Ministrstvo je odredilo, da morajo odslej mesarji goveji in ovčji loj uporabljati in prodajati edino kot jedilno mast. Mesarji morajo vsak mesec enkrat vojni zadrugi za olje in mast na Dunaju, I., Seitzergasse 1, naznaniti, koliko loja so tekom enega meseca nabrali in kako so ga uporabili. Mesarji ne smejo odslej loja več prodajati kakor pridelek k mesu, ampak ga morajo zbirati, da se uporabi za mast. Za pošiljanje loja po železnici je pa treba dovoljenja okrajnega glavarstva.

Preskrba z mlekom. Izšla je nova ministrska odredba, ki določa, da se za preskrbo mest in industrijskih krajev z mlekom ustanovijo uradi, ki bodo imeli nalogo, da uredijo preskrbovanje prebivalstva z mlekom. Deželne politične oblasti bodo izdale o tem podrobna določila.

Se enkrat: Sušite sadje! Po zimi in na spomlad bo malo kruha. Za lačni otročji želodec je najboljši naklomestek za kruh suho sadje. Slovenske go-

spodnje: Sušite prav pridno češplje, jabolke, hruške in breskve!

Nabirajte divji kostanj. Stajersko cesarsko namestništvo razglasa: Kakor znano, je divji kostanj izborna svinjska piča, kar je zlasti letos velikega pomena. Ker so tudi cene za divji kostanj precej višje, naj letos zlasti mladina prav pridno nabira divji kostanj. Cene za sedaj še niso stalno določene. Divji kostanj kupuje in daje tozadevna pojasnila trdka Anton Rosenberg v Gradcu.

Nabirajte bezgove jagode. Stajersko cesarsko namestništvo razglasa: Letos je bezeg izborna obrotil. Čaj iz posušenih bezgovih jagod je dobro zdravilno sredstvo zoper prehlajenje v vratu. Sok iz bezgovih jagod pa daje zdravo in krepilno pijačo, zlasti če se primeša nekoliko sladkorja.

„Reja domačih zajcev“, tako se imenuje knjižica, ki smo jo ravnokar prejeli v pregled. Sestavil jo je stotnik-avditor dr. Stefan Voszka, vodja zajčarne V. armadnega poveljstva, predstavil pa dipl. agr. A. Jamnik, adjunkt c. kr. kmetijske družbe kranjske. Knjižica je izšla v založbi Katoliške tiskarne v Ljubljani in stane 80 vin. Je poljudno pisana in obsega 61 strani, s dvanaesticoro poučnih slik in tremi razpredelnicami. Imenovana knjižica je pravo slovensko strokovno delo v literaturi o reji domačih zajcev in jo zato vsem Slovencem kar najtopleje priporočamo.

Lepi dobički. Kmalu po izbruhu vojne je neki starejši gospod, ki nima ne tovarne, ne pisarne, ne firme, rekel: Kdor zdaj ne postane milijonar, je sploh osel. Nevarnosti, da bi veljal za osla, se je ognil, kdor je mogel, zlasti banke, veliki izdelovalci žganja, izdelovalci sladkorja, petroleja in moške že leza. Velike tri železarske družbe delajo take dobičke, da svet kar strmi. A dočim so še za češplje uvedene najvišje cene, jih ni za izdelke železarn. To je toliko bolj čudno, ker večji del izdelkov teh železarn država sama pokupi, ker je v teh tovarnah zaposlene delavce večinoma oprostila od vojaške službe in ker daje tem tovarnam za izjemne cene ruske vojne vjetnike na razpolaganje.

Razne novice.

Umrli na grobu soproge. Trgovec v Zadru Friderik Fried, je pred nekoliko dnevi odpotoval na Ogrsko, da obišče grob svoje soproge, ki mu je lani umrla. Sedaj pa je došla v Zader vest, da je Frieda na grobu soproge zadela kap in da je umrl.

Denar iz 11. stoletja. Pri izkopavanju krompirja na veleposestvu v Flatovu na Nemškem so našli delavci na velik glinen lonec, poln starinskega denarja. Nemudoma je došel v Flatov ravnatelj muzeja v Dancigu, profesor Ramm, ki je prevzel najdene starine. Bilo je starega nemškega, bavarskega, češkega, danskega in angleškega denarja. Ugotovili so, da je bila posoda z denarjem zakopana v drugi polovici 11. stoletja.

Bojeviti koštrun. Dne 6. septembra je šla 78 let stara Marija Kopač, gostja iz Preske na Kranjskem iz cerkve domu. Nedaleč od cerkve ji pride nasproti Jenkov koštrun, ki se je takoj, ko je zagledal starko, s tako močjo zaletel vanjo, da jo je podrl na tla, pri čemer si je zlomila levo roko in si odrgnila kožo.

Municipijska eksplozija za angleško fronto. Listi poročajo po pismu nekega člana angleškega parlamenta, da se je dne 16. avgusta za angleškimi linijami na Francoskem zgodila največja eksplozija, kar jih je kdaj bilo. Razletelo je municije za 25 milijonov dolarjev!

Poraz beneškega leva pred 571 leti. Dne 6. t. m. je poteklo 571 let, ko je bil beneški lev pred Zadrom poražen. Dne 6. septembra 1345 so junaki Zadranj zadali beneški mornarici udarec na morju in čvrsto odbili pomorsko obleganje, ki je trajalo od 1. avgusta rečenega leta.

Psi v poštni službi. Že več let rabi vlada Severne Amerike ameriške pse za prevoz pošte, ki jo dobivajo rudarji zlatih rudnikov v Aljaški. Iz mesta Dawson City odhajajo pošiljave, ki jih na vozovih vlečejo psi, vsak teden v razne kraje. Ta proga pa znaša 800 angleških milj. Promet se tudi pozimi redno vrši. Šest do osem psov vleče voz ali sani, ki tehtajo s poštnim tovorom 200 do 300 kg. Živali prehajajo na dan do 60 km. Pozimi je pot izredno težavna: tedaj mora voznik večkrat iti pred vozom in delati psom gaz. Na vsakih 20 km so postavljene kolibe, v katerih psi počivajo. Navzlic vsem težavam posluje ta pošta zelo točno.

Nove vrste prevara. V neko gostilno v Trstu je prišel mlad mož in naročil 15 litrov vina, ki naj se mu prinese domov. A ker ima le bankovec za 100 kron, naj prinese z vinom vred tudi drobiža seboj, da mu da nazaj iz bankovca. Gostilničar je kmalu poslal vino in drobiž. Sel je srečal naročnika že na stopnicah. „Nisem mogel več čakati“, je dejal ter se

ozrl kvišku; sklonjen preko stopnic, je pa zaklical: „Ivana, vino prihaja!“ Dečku pa je dejal: „Le kar sam nes! Gor v tretje nadstropje! Bankovec sem pustil gori, a drobiž daj kar meni!“ Deček mu je hitro izročil 70 kron, potem pa sopihal z vinom v 3 nadstropje po strmih stopnicah, dočim je oni naglo stekel nizdolu. V tretjem nadstropju pa seveda ni bilo prav nikogar z „bankovcem“, ki bi bil dal naročiti vino!

Dopisi.

Maribor. Od danes naprej se v Maribor krompir z vozovi za zasebnike ne sme več uvažati. Več o prometu s krompirjem v ponedeljkovi „Straži.“

Maribor. Mestni magistrat naznanja, da so od sedaj naprej zopet dovoljeni svinjski sejmi na mariborskem mestnem sejmišču.

Celje. Mestni magistrat razglasa da je iz zdravstvenih ozirih preovedano prodajati razna živila, kot krompir, zelenjavo, sadje, mleko, maslo, jajca itd. na drugih prostorih v mestnem okolišu, kakor na mestnem trgu. Prodajati živila na cestah, ulicah ali od hiše do hiše se strogo prepo-veduje. Za tozadevne prestopke se določa denarna globa od 2 do 200 K

Celje-okolica. Srednji zadolženi posestniki in žene, ki so same na posestvih, se pritožujejo, da dobivajo od davčne oblasti plačilne naloge za osebno dohodnino. Prosimo okrajno glavarstvo, da posreduje, da se ubogi ljudje ne bodo po nepotrebnem razburjali.

Šmihel nad Mozirjem. Vojni kurat č. g. Fran Letonja piše z bojišča: Naznanjam Vam veselo novice, da je bil pri nas odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno II. razreda vrli slovenski kmet iz Šmihela nad Mozirjem, četovodja Luka Gostečnik. Hrabri so slovenski fantje, a za njimi ne zaostajajo slovenski možje. Slava takim možem!

Dol. V tukajšnji okolici Kristandol je odprla trboveljska premogokopna družba zopet velike množine izvrstnega premoga, kateri bo donášal delničarjem gotovo velike dobičke. Nam kmetom pa grozi občutna škoda. Že itak slaba vozna pota se bodo pokvarila. Še večjo neprijetnost pa imamo pri vodi. V zadnjem deževju je voda vzela v Kristandolu večje množine nasipa in premoga ter se je spremenila v neko sivočrno maso, v kateri niso poginile samo vse ribe, temveč je bila voda tudi popolnoma nerabna za napajanje živine in za pranje.

Zadnja poročila došla v petek dne 15. septembra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 14. septembra.

Uradno se razglasa:

Rumunsko bojišče.

Več sovražnih napadov zahodno in vzhodno od Sibinja je bilo odbitih. Na ostalih delih fronte nobenih dogodkov.

Rusko bojišče.

Armada generala Konjenice nadvojvode Karola: V Karpatih se vrše zopet hudi boji. Po izdatni artilerijski pripravi, ki se je zvišala v bobneč ogenj, je sovražnik navalil proti našim postojankam na Smotrecu, ob Ludovi in na Capul in je bil zelo krvavo odbit. V dolini Cibo se še vrši boj.

Armadna fronta generala-feldmaršala princa Leopolda bavarskega: Položaj je nespremenjen.

Italijansko bojišče.

Sovražni topovski ogenj na kraško gofskopolanoto je postajal vidno hujši. Na Tirolskem so naše čete nadaljevale očiščenje ozemlja Forane, so ujele pri zavzetju neke višinske postojanke 44 alincev, med temi 2 častnika ter vplenile 1 strojno puško, kakor tudi precejšnje zaloge. Naše postojanke na grebenu Fassana se nahajajo pod trajnim sovražnim artilerijskim ognjem.

Balkansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Zračni napadi na Trst in Poreč.

Dne 13. septembra popoldne je oddelček sovražnega zračnega brodivja, broječ 18 Caproni-letal, katerega so krila 3 obrambna letala, napravil zračni napad na Trst. Da podpirajo ta napad, se je nahajalo v zalivu 6 sovražnih torpednih čolnov in 2 motorna čolna. Vrženih je bilo veliko število bomb, ki so pa povzročile le malenkostno škodo ter prav nobene škode v vojaškem oziru. Kolikor je znano, je

bil eden mož lahko poškodovan. Linijski poročnik Banfield je prisilil v zračnem boju eno sovražno obrambno letalo, da se je moralo spustiti proti tlorisu in se umakniti zadaj za sovražne črte. Naša zračna letala in obrambne baterije so metala bombe na sovražne torpedne čolne. Istočasno se je pojavil oddelček sovražnega zračnega brodivja nad Porečom in je vrgel na mesto okrog 20 bomb. Razdejana je bila samo ena vojaška uta, sicer pa nobene škode.

Mornariško poveljstvo.

Rusko-rumunske čete na Sedmograškem združene.

Iz Petrograda se poroča: Ruske čete levega krila in rumunske čete desnega krila na severnem Sedmograškem se že nahajajo v zvezi in bodo skupno prodirale.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 14. septembra.

Balkansko bojišče.

Armadna skupina generala-feldmaršala plem. Mackensena: V Dobruči se po uspešnih bojih nemških, bolgarskih in turških čet nadaljuje prodiranje.

Macedonska fronta: Živahnejše vojno delovanje na obeh straneh jezera Ostrovo, na fronti ob Mogleni in vzhodno od reke Vardar. Severno od Ceganske-Planine, kakor na Kukurusu in Kovilu je bilo več ponovnih in močnih sovražnih napadov odbitih. Bolgarske čete so zasedle Kavalo.

Ogrsko-hrvatski sabor.

Seja dne 14. septembra je bila zopet zelo burna. Nadaljevala se je razprava o Andrassyjevem in Apponyjevem predlogu glede sklicanja delegacij. — Najprvo sta se prerekala grof Tisza in poslanec Rakovszky radi govorov v prejšnji seji. Grof Karolyi je izjavil, da se mora Ogrska glede vojaške uprave postaviti na lastne noge. Armada se mora postaviti na narodno podlago. Grof Serenyi pravi, da morajo možje, ki so glede zunanje politike napravili velike pogreške, zapustiti svoja mesta. Poslanec Kallay zahteva, da se mora vse činitelje, ki so zakrivil, da se Sedmograške ni pravočasno evakuiralo, brezobzirno poklicati na odgovor. Kršč. socialci Giesswein pravi, da so delegacije zastarele naprava. Sistem diplomatskih zastopstev se mora spremeniti. Karolyjev pristaš Bathyanyi se izraža proti srednjeevropski gospodarski zvezi, ker bi s tem bile koristi Ogrske ogrožene in ker hoče Avstrija daljšo nagodbo z Ogrsko. Kar se pa tiče mržnje, ki vlada v Avstriji proti Ogrski, je tega kriva ogrska vlada, ker je aprovizacijsko vprašanje slabo reševala. Govornik izraža svoje pomisleke proti pangermanskim težnjam in stremljenjem (Nemčije) proti vzhodu. Izraža svoje simpatije Poljakom ter ugovarja nadaljni delitvi Poljske. Govornik je nato našteval pogreške zunanjega ministra in armadnega vodstva ter je zahteval odstranitev zunanjega in vojnega ministra ter ministrskega predsednika, ker so vsi trije zgubili zaupanje ljudstva. Razprava se je nato prekinila. Prihodnja seja danes, 15. sept.

Ranjeni, padli in ujeti.

Pešpolk štev. 47:

Ujeto moštvo:

Kager Alojz (Rusija); Kaučič Franc, česetnik, Maribor (Arzanas, Rusija); Kmetec J., poddesetnik, Črešnjevce (Rusija); Knuplež Jožef, Gornji Duplek, (Moskva, Rusija); Knuplež Martin, Krčevina (Moskva, Rusija); Koller Franc, Radgona (Rusija); Korošec Martin, Sv. Peter pri Mariboru (Pizzighetone, Italija); Korošec Vinko, Spodnji Porčič (Strjetansk, Rusija); Kožel Janez, Maribor (Kara-Kalla, Rusija); Krajnc Janez, Maribor, Sv. Lenart (Alatyr, Rusija); Krajnc Jožef, Leitersberg (Poselsk-Melnični, Omsk, Rusija); Krajnc Jožef, Spodnji Gasteraj (Sengilej, Simbirsk, Rusija); Kristof Jožef, Maribor (Rusija, Lukujanov); Kumer Alojz, Radgona (Sibirija);

Lakner Janez, Radgona (Kallazin, Tver, Rusija); Laneker Ignac, Maribor (Nikolsk-Usurijski, Rusija); Ledinek Franc, Gomilica (Razdolnoje, Rusija); Les Janez, Maribor, Sv. Jakob v Slov. gor. (Arzanas, Nižni-Novgorod, Rusija); Leser Anton (Razdolnoje, Rusija); Lorber Friderik, Selnica ob Muri (Rusija, Merv); Lorber Karol, Radgona (Nikolsk-Usurijski, Rusija); Lorber Karol, četovodja, Sv. Ili,

(Rusija); Lešnik Karol, Leitersberg, Maribor (Kara-Kalla, Rusija);

Maier Peter, Ponikva (Rusija); Marhold Jan., Kungota (Rusija); Marko Janez, Svičina (Saratov, Volsk, Rusija); Masera Ignac, Selnica ob Muri (Rusija, Tjumen); Meisler Avguštin, Ceršak (Rusija, Merv); Menhardt Alojzij, Svičina (Lebedjan, Tambov, Rusija); Mesarič Rupert, Vrhloga (Kara-Kalla, Rusija);

Narat Anton, Pohorje (Skobelev, Rusija); Napič Franc, Maribor (Kara-Kalla, Rusija);

Ornik Janez, Sv. Jakob, Maribor (Rjezan, Rusija);

Padarič Rudolf, Radgona (Kara-Kalla, Rusija); Paris Franc, Radgona (Rusija); Partič Jurij, stotnijski trobentač, Maribor (Orlov, Rusija); Pavalec Ignacij, Sv. Jakob, Maribor (Kara-Kalla, Rusija); Payer Anton, četovodja, Radgona (Moskva, Rusija); Payer Karol, Poličane (Kara-Kalla, Rusija); Pehar Janez, Maribor (Kursk, Rusija); Peklar Franc, Maribor (Kara-Kalla, Rusija); Pelos Evgen (Rusija); Perko Dominik, Radgona (Nikolsk-Ussurijsk, Rusija); Pernat Franc, Radgona (Sengilej, Simbirsk, Rusija); Pestemer Hugon, Maribor, Sv. Jurij ob Pesnici (Skobelev, Rusija); Pfiffer Franc, Leitersberg, Maribor (Kara-Kalla, Rusija); Pijančič Jurij, Maribor (Tambov, Rusija); Piavec Janez, desetnik, Spodnji Gasteraj (Skobelev, Rusija); Pihler Jožef, četovodja, Maribor (Perovsk, Syr-Darya, Rusija); Plander F., Radgona (Moskva, Rusija); Ploč Franc, Sv. Jurij ob Pesnici (Kungur, Perm, Rusija); Poš Ljudovik, desetnik, Sv. Jakob, Maribor (Rusija); Pršič Anton, Sv. Križ, Maribor (Kara-Kalla, Rusija); Purgaj M., (Rusija); Pulko Alojzij, Sv. Marjeta na Dravskem polju (Skobelev, Rusija); Puntigam Karol, četovodja (Rusija);

Pešpolk štev. 87:

Ujeto moštvo:

Dolinar Karl, četovodja, Sv. Pavel, Celje (Rusija); Deželak Anton I., Sv. Lenart, Celje (Rusija); Furlan Andrej (Rusija); Golob Franc, Ptuj (Rusija); Gračner Janez, Brežice (Rusija); Hofmann Adolf (Italija); Janžekovič Franc, poddesetnik, Ptuj (Rusija); Klajnšek Luka (Rusija); Lipovšek Jožef, Loka, Celje (Rusija); Močnik Anton, desetnik, Konjice (Rusija); Novak Janez, poddesetnik, Ptuj (Rusija); Perc Alojzij, Sevnica (Rusija); Podmenik Ignacij, Slovenjgradec (Rusija); Pogladič Martin, Konjice (Rusija); Pongračič Jurij, Brežice (Rusija); Raichl Janez, Ptuj (Rusija); Rainbacher Fran, Kamnica (Rusija); Rebov Janez, Teharje (Rusija); Saster Vinko, Slovenjgradec (Rusija); Schön Janez, poddesetnik, Celje (Rusija); Špitaler Jernej, Sv. Krištof (Rusija); Zabavnik Peter, Ptuj (Italija); Zidanšek Karl, desetnik, Konjice (Rusija).

Lovski bataljon štev. 8:

Ujeto moštvo:

Asman Jožef, četovodja, Maribor (Novaja, Rusija); Mlakar Alojz, četovodja, okolica Ptuj (Rusija).

Domobranski pešpolk štev. 26:

Ujeto moštvo:

Adamič Franc, Konjice (Uglič, Rusija); Amon

Alojzij, desetnik, Brežice (Skobelev, Ferghana, Rusija); Arsovič Anton, črnovojniški desetnik (Rusija, Manbov);

Baumgartner Moric, desetnik, Ptuj (Antipihia, Transbaikal, Rusija); Breg Ivan, Sv. Marjeta na Dravskem polju (Merw, Rusija); Breznik Jožef, Konjice (Antipihia);

Cernič Karl, Sv. Peter pri Mariboru (evak. bolnišnica št. 18, Moskva, Rusija); Černič Ivan, Brežice (Kovrov, Vladimir, Rusija); Čokan Leopold, Sv. Peter pri Celju (Rusija);

Deželak Ivan, Sv. Lenart pri Laškem (Nerehta, Rusija); Dobrina Anton, Bizeljsko (Sarapul, Vjatka, Rusija); Domadenik Karl, Maribor (Serahs, Rusija); Dragar Franc; Drevenšek Alojz, okolica Ptuj (Mologa, Jaroslav, Rusija); Dvoršak Ivan, desetnik, Maribor (vas Bugri, Rusija);

Fašing Ivan, Radgona (Borgo, S. Domino, Italija); Ferk Alojz, okolica Maribor (Rusija); Fridrih Florijan, Radgona (Pistšunka, Rusija); Fleischhaker Alojz, Radgona (Antipihia, Rusija);

Geršak Karl, Brežice (ev. boln. št. 17, Moskva, Rusija); Golob Ivan, narednik, Maribor (Almasnaja, Rusija); Goričan Alojzij, okolica Ptuj (Rusija); Gradišnik Jožef, desetnik, Sv. Peter pri Mariboru (Bšev, Rusija); Grebenc Ivan, Trbovlje (Šilovskii Rudnik, okrožje Slavjanovrbsk); Gregorec Tomaž, Ptuj (ev. boln. št. 18, Moskva, Rusija); Guček Val., Št. Vid pri Ptuj (ev. boln. 32, Nižni-Novgorod, Rusija);

(Konec sledi.)

Velika zaloga ur, dragocnosti, srebrnine in optičnih deli po vsaki ceni.

Tudi na obroke. - Ilustr. cenik zastavlj. - Gramofoni 20-200 K

Niklasta remont-ura K 8-50
Pristna srebrna ura K 7-
Original omega ura K 24-
Kuhinjska ura K 10-
Budilka niklasta K 8-
Poročni prstani K 2-
Srebrne verižice K 2-

Večletno jamstvo.

Nasl. Dietfinger
Theod. Fehrenbach

urav in očelar

MARIBOR, Gosposka ul. 26

Kupujem zlatno in srebr.

Vina in sadni mošt od 56 l. naprej suhe hrške od 5 kg naprej in no- vi „Silva“ vrelec namizni in zdravilno kisel vodo razpošilja proti povzetju A. Oest, pošta Guštanj, Koroška. Posodo zaračunam za lastno ceno ter jo vzamem nazaj. Sprejem tudi steklenice in sode v polnilec in protiračunu ter se naj pošljejo na železniško postajo Spodnjidravograd. 448

Deklica, šole prosta, od poštenih staršev, se vzame k enemu otroku. Več se izve pri gospej Krošl, v Koroški ulici št. 31. Maribor, vrata 5. 528

2 dijaka

za nižje gimnazijske razrede sprejme na hrano in stanovanje ugledna slovenska obitelj v Mariboru. Več pove uprava lista.

Učenec

Močnega učenca sprejme mizarški mojster v Kaiserjevi ulici št. 18. Maribor.

Gospodična večja slov., hrvaškega in nemškega jezika, izprašana učiteljica za meščanske šole, večja trgovske korespondencije in knjigovodstva, išče primerne službe. Dopisi A. P. Lenaugasse 20, Maribor. 505

Na Najvišje dovolilo Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva

Izvanredna c. kr. državna loterija

za vojnooskrbovalne namene.

Ta loterija v denariju vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša:

200.000 kron.

Žrebanje je javno in se vrši na Dunaju dne

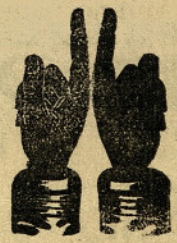
5. oktobra 1916. Cena srečke 4 krone.

Dobe se srečke v oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 5, v loterijskih kolekturah, v tobačnih trafikah, v davčnih, poštno-brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se dopošiljajo poštne prosto.

C. kr. generalno ravnateljstvo za državne loterije (oddelek za dobrodelne loterije).

Naročajte in razširjajte „Stražo“!

Kuharica, vajena vsacega dela, ki je že 10 let služila v župnišču, išče zopet službo v kakšnem župnišču. Naslov: Alojzija Weinhardt, Dobrna pri Celju.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzojavni naslov:
Cirilova tiskarna
Maribor

sprejema vsa tiskarsko stroko spadajoča dela kakor: časnike, knjige, brošure, stenske in druge koledarje.

Za v.č. župniške urade: spovedne in misijonske listke s črnim, rdečim ali modrim tiskom, uradne zavitke z natisom glave ter razne oznanilne napise. Za slavne občinske, šolske in druge urade: uradne zavitke, oznanila, napise, razglase, plačilne predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in trgovce: pisma, zavitke, okrožnice, račune, opomine, menice, cenike, dopisnice, naslovnice, letake in lepake s črnim in drugobarvnim tiskom. Za posojilnice, zadruga in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejemnice, letna poročila, računsko zaključke, društvene znake, vabila itd.

Trgovina tiskarne sv. Cirila
MARIBOR, v lasni hiši Koroška cesta štev. 5

prilaga svoje veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, peres, škatlic za peresnike, radirk, kamenčkov, tablic, črnih, zavitkov (barvanih in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, noticov, pismenega papirja v mapah in škatljah, razglednic, itd. — Svete podobe (male, velike in stenske), razpela vseh velikosti, molitveniki, moleki, svetinje, skapulirji. — Štambilje za urade in dr. — Postrežba točna in solidna.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge na

4 1/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frejem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znatno olahča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v
vseh lekarnah
à K. 4.-

Ugodna prilika!

Zaradi odhoda k vojakom prodam po nizki ceni večjo zalogo odprtega čaja Souchory, Caylon in Kaiser-Melange.

Anton Močnik,
Celje.

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in janež, ter sploh vse deželne pridelke

kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje,

istotako tudi vsako množino raznovrstnih praznih vreč in sodov.

Ivan Ravnika

NA DEBELO! trgovina specerijskega, kolonijalnega blaga barv in zaloga mineralnih voda NA DROBNO!

CELJE — Graška cesta števil. 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen, kumno, janež, pristno strd in vosek.

Dam v najem

s 15. septembrom

gostilno v Čretu pri Celju

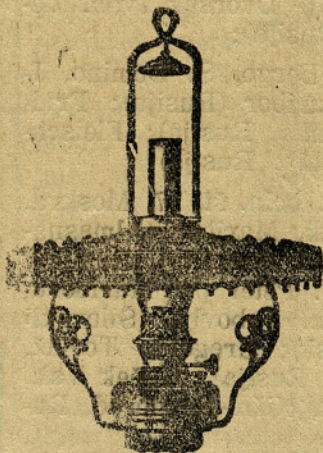
pod ugodnimi pogoji.

IVAN RAVNIKAR,
CELJE.

Izabela-vino

kupi vsako množino in plača hektoliter po 80 kron

F. Rosenkranz
Gradec, Annenstr. 60.

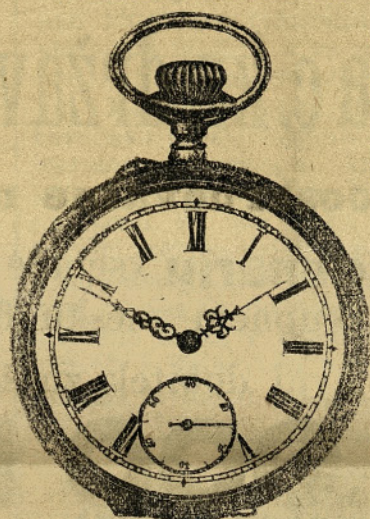

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za odobe. — Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Ure! Ure!
v veliki izbiri in po nizkih cenah.

Srebrne ure za fante od 7 K
Srebrne ure damske od 8 K
Srebrne verižice od K 2 40
Sreb. verižice damske K 3 60
Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamčil

Precizijske ure, Schafhausen,
Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova,
zbojšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Priporočam č. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnih sveč. Voščene sveče prodajam kilogram po 5 K, milisveče pa zavojček po 3 K 40 v. Vosek kupujem kilogram po 2 K 40 v.

Duchek Franjo, svečar,
Maribor, Viktringhofova cesta.

Važno za lastnike volne.

Glasom § 6 naredbe trgovinskega ministrstva z dne 28. maja 1916, drž. z. št. 156 sem bil imenovan kot edini nakupovalec za volno za okraj Maribor in s tem naznanjam cenjenim lastnikom ovčje volne, da se volna prevzema v moji trgovini v Mariboru, Gosposka ulica št. 7.

588

K. Gränitz,
krznar.

Altarno sliko ali eno cerkev brezplačno

(le za povrnitev režij-kih stroškov) poslika umetnik in propagator cerkvene umetnosti. Podrobna pojasnila daje uredništvo „Revue pro umeni crkveni“ Praga-Vinogradi, Krameriova 10. Češka.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek
Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX
Za gostilničarje:
Papirnaté servijete vsled novih predpisov namestnje v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo, navadne po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti se poštno hranilno poličnice (9.078) in razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

posojilnicam in ne posojilcem. Knjižice proti pupilarni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na knjižbo in poročilo po 6 1/2% in na posojilo kredit po 6 1/2%. Nadaje izposojajo na zastavo vrednostnih papirjev. Delovne prirediteljske zavode prevzame posojilnica, svojo last proti minimalni gostilni stroški, ki pa nikdar ne presega 7 kron. Prodaje se vknjižbo dela posojilnice brezplačno, vknjižba plača le koliko.

Uradne ure

so vsako teden iz četrta od 9. do 12. ure dopoldne in vsak sredo od 9. do 12. ure dopoldne in vsak petek od 9. do 12. ure dopoldne. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prošnje prejema vsak delavnik od 3. do 12. ure dopoldne in od 5. do 6. ure popoldne

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)